

KORT INDFØRING I BEGREBSARBEJDE

Fra: Begrebssekretariatet

Til: Arbejdsgruppedeltagere og alle øvrige interesserede

Resumé: Beskrivelse af rammer og indhold i terminologiarbejde, herunder de forskellige symboler og notationer, som indgår i arbejdsmetoden, og vejledning i hvordan man skal læse begrebsdiagrammer og termlister.

Dato: Analyse & Data

Sagsnr: David Rosendahl

dro@servicestyrelsen.dk

Da vejledningen anvender en farvekodet systematik kan det anbefales at printe vejledningen i farver.

KORT INDFØRING I BEGREBSARBEJDE

INDHOLDSFORTEGNELSE

Terminologiarbejde	2
Ord- og begrebsorienteret arbejde	2
Termer og almensproglige ord	2
De centrale elementer i terminologiarbejdet	3
ISO-standarder	3
Begrebssystem og termliste	3
Begrebsrelationer	4
Generiske relationer	4
Inddelingskriterier	5
Karakteristiske træk	5
Nedarvning af karakteristiske træk	6
Polyhierarki	6
Del-helhedsrelationer	7
Temporale relationer	8
Associative relationer	9
Definitioner	10
Definitioner ud fra generiske relationer	10
Definitioner ud fra polyhierarkiske relationer	10
Definitioner ud fra del-helhedsrelationer	10
Definitioner ud fra associative relationer	11
Generelt om definitioner	11
Kommentarer	11
Regler for definitioner	12
Fagudtryk	12
Hvordan læser man definitionen af et begreb	13
Bilag 1 – liste over begrebsrelationer	14

TERMINOLOGIARBEJDE

Terminologiarbejde – også kaldet begrebsarbejde – er et målrettet og systematisk arbejde med at afdække og strukturere begreber indenfor et emneområde. I denne bearbejdning definerer man begreberne og præciserer deres relationer til hinanden. Eksempler på emneområder er "sagsbehandling" og "målgrupper"

ORD- OG BEGREBSORIENTERET ARBEJDE

Hvis man slår ordet "skade" op i en ordbog, så kan man læse følgende betydninger:

- 1) Fysisk forringelse eller mangel ved noget.
- 2) Kropslig eller psykisk defekt fremkommet ved ydre påvirkning.
- 3) Kragefugl med hvid og blåsort fjerdragt og lang hale.
- 4) Brunlig rokke med spids snude og lys bug.

De fire betydninger af ordet "skade" svarer til fire forskellige begreber. I en almindelig ordbog tager man udgangspunkt i et ord. I hver artiklen samler man alle de forskellige betydninger, der relaterer sig til et ord.

Terminologiarbejdet tager derimod udgangspunkt i begreber. Her er opslagene orienteret omkring begreber inden for et emne. Derfor vil de fire begreber fra eksemplet ovenfor aldrig optræde sammen i en terminologisammenhæng. De tilhører hvert sit fagsprog om fire forskellige emner, dvs. til fire forskellige terminologier. Det kunne fx være forsikringsområdet, sundhedsområdet, ornitologi og marinebiologi.

Til et begreb i en terminologi kan der godt være samlet flere udtryk for det sammen begreb (synonymer). I marinebiologiens artikel om rokken kan der eksempelvis både stå "skade" og "Raja batis" – det latinske navn for denne rokke.

TERMER OG ALMENSPROGLIGE ORD

Almindelige dagligsproglige ord har ofte en noget upræcis betydning, og de indgår ikke i en fast systematik. Det modsatte gælder i et vist omfang for termer. Termer bruges i faglig kommunikation, som omhandler et bestemt emne. En term har en forholdsvis afgrænset betydning, og begrebet, som er termens betydning, indgår i en systematik med andre begreber indenfor emnet. Det kan variere meget fra emne til emne, hvor klar begrebernes systematik er, og hvor præcist begrebet er afgrænset.

"Appendicitis" og dets danske synonym "blindtarmsbetændelse" er eksempler på termer, hvorimod "cykel", "hane" eller "tang" er eksempler på almensproglige ord. De to sidste ord er ikke bare upræcise, de har flere helt forskellige betydninger. De referere til flere forskellige begreber, ligesom eksemplet med "skade" ovenfor.

Modsat fx sundhedsområdet, så findes der på socialområdet ikke mange veletablerede terminologier. Ofte er det almensproglige ord, der i en særlig sammenhæng genanvendes som termer, dvs. som fagudtryk med en mere specifik betydning. Det kan fx være "tilbud", "kommune", "afgørelse" og "indsats".

DE CENTRALE ELEMENTER I TERMINOLOGIARBEJDET

En terminologi er en samling af termer indenfor et emne. En term er en kombination af et fagudtryk og et begreb. Fagudtrykket er et sprogligt tegn – verbalt eller skriftligt – som benævner et begreb. Begrebet er fagudtrykkets betydning. Begrebet består af en række karakteristiske træk, som fastlægger, hvad det er, begrebet refererer til. Man kan afklare og tydeliggøre begrebets indhold gennem en definition. En definition beskriver et begreb gennem en fastlæggelse af de vigtigste af et begrebs karakteristiske træk.

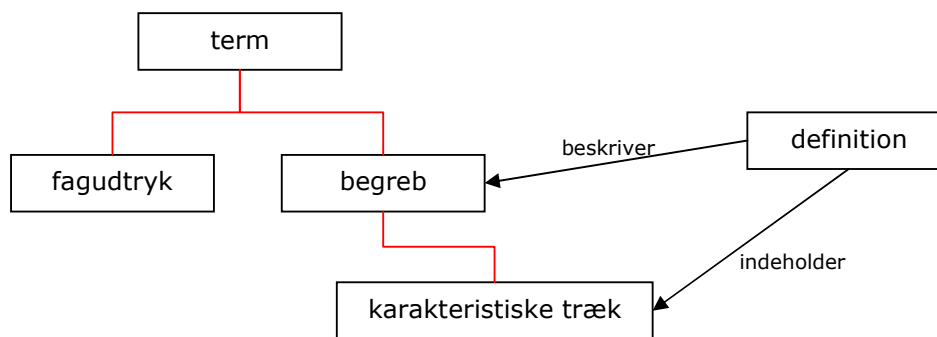
term:
kombination af indhold og udtryk

fagudtryk:
sprogligt tegn – skriftligt eller verbalt

begreb:
betydning, der består af en unik kombination af karakteristiske træk

karakteristiske træk:
beskrivelse af egenskaber ved noget

definition:
beskrivelse af et begreb gennem karakteristisk træk

Figur 1. Sammenhængen mellem de centrale elementer i terminologiarbejde

ISO-STANDARDER

På socialområdet foretages terminologiarbejdet med udgangspunkt i de gældende internationale standarder:

- ISO 704 – Terminologi arbejde – principper og metoder
- ISO 1087 – Terminologisk arbejde – vokabular. Del 1: Teori og anvendelse
- ISO 10241 – International terminology standards – Preparation and layout
- ISO 15188 – Vejledning til projektstyring af terminologistandardisering

BEGREBSSYSTEM OG TERMLISTE

Det centrale i terminologiarbejdet er den systematiske bearbejdning af et emneområdets begreber. I denne bearbejdning afdækker og præciserer man begreberne og deres relationer til hinanden. Til hvert emne udarbejdes der et begrebsdiagram og en tilhørende termliste (med definitioner).

Terminologiarbejdes resulterer i to konkrete produkter:

- Et begrebsdiagram (markeret på socialebegreber.dk med dette ikon)
- En termliste (markeret på socialebegreber.dk med dette ikon)

Et **begrebsdiagram** er en grafisk fremstilling, der viser de indbyrdes relationer mellem begreberne indenfor et emne. Kasserne i et diagram repræsenterer begreber. Stregerne i et diagram repræsenterer relationer mellem begreber.

En **termliste** er en samling af terminologiske artikler, som beskriver begreberne indenfor et emne. En terminologisk artikel indeholder et fagudtryk (det sproglige tegn, som benævner begrebet), eventuelle synonymmer, en definition (en beskrivelse af begrebet, der afgrænser begrebet fra andre relaterede begreber), samt eventuelle uddybende kommentarer, kildeangivelser m.v.

Både udarbejdelsen af begrebsdiagrammer og definitioner er baseret på en analyse af begrebernes karakteristiske træk. Afklaringen af de karakteristiske træk skaber grundlaget for udarbejdelsen af hensigtsmæssige definitioner og udarbejdelsen af strukturen i begrebsdiagrammet. I praksis foregår analysen af de karakteristiske træk i en vekselvirkning mellem udarbejdelsen af et begrebsdiagram og udarbejdelsen definitioner for begreberne.

BEGREBSRELATIONER

Termer indenfor et fagområde står i forskellige relationer til hinanden. Det er en helt central del af terminologiarbejdet at få afdækket og præciseret disse relationer, idet de har stor betydning for, hvordan man skal definere begreberne.

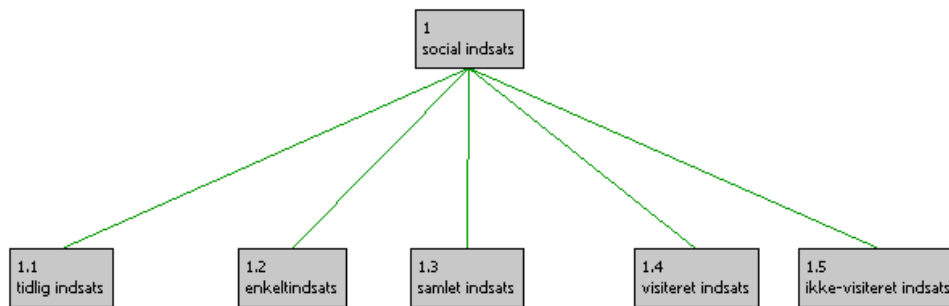
I terminologiarbejde strukturerer man begreber ud fra fire forskellige typer af begrebsrelationer: De fire typer af begrebsrelationer, som gennemgås i nedenstående, er:

- Generiske relationer
- Del-helhedsrelationer
- Temporale relationer
- Associative relationer

Når man beskæftiger sig med forholdsvist velafgrænsede områder, vil de to første relationstyper, generiske relationer og del-helhedsrelationer, ofte udgøre den centrale del af et begrebsdiagram. Disse relationstyper kaldes også med en samlebetegnelse for de hierarkiske relationer.

GENERISKE RELATIONER

Der eksisterer en generisk relation mellem to begreber, hvis det ene begreb (kaldet underbegrebet) er en type af det andet begreb (kaldet overbegrebet). Den generiske relation illustreres i et begrebsdiagram med en omvendt, grøn træstruktur.

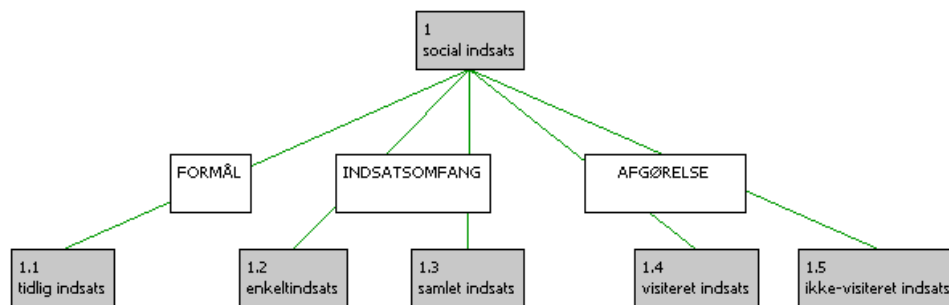

Figur 2. Udsnit af begrebsdiagram med generiske relationer.

I figur 2 er eksempelvis begreberne *enkeltdindsats* og *samlet indsats* underbegreber til *social indsats*, dvs. typer af sociale indsats. For let at kunne identificere begreberne i et begrebsdiagram anvendes en fast notation. Begreber der indgår i en generisk relation, har samme nummer som overbegrebet og efterfølgende en fortløbende nummerering adskilt af et punktum, jf. figur 2.

INDELINGSKRITERIER

De fem underbegreber til *social indsats* i figur 2 adskiller sig ikke fra hinanden på helt samme måde. De udgør forskellige typer af underbegreber. De adskiller sig fra hinanden i forskellige henseender eller ud fra forskellige perspektiver. De er adskilt ud fra forskellige inddelingskriterier, også kaldet dimensioner. I figur 3 er der sat prædikater på disse inddelingskriterier.

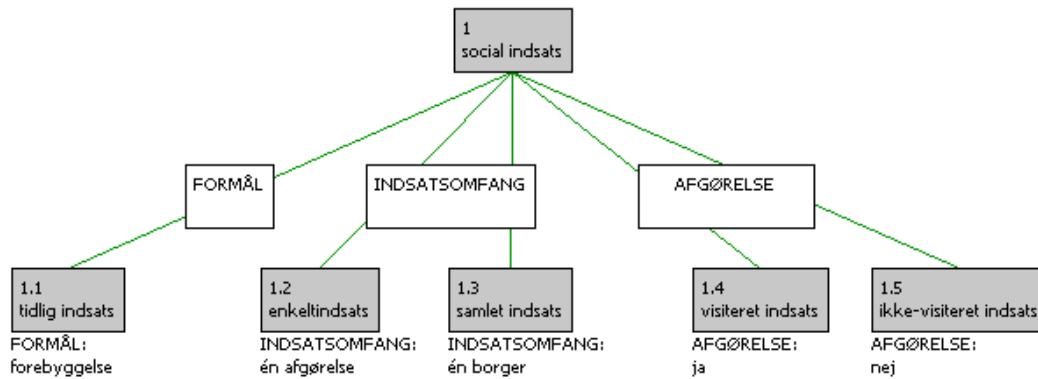

Figur 3. Begrebsdiagram med inddelingskriterier.

Underbegreber indenfor samme inddelingskriterium er oftest gensidigt udelukkende. Omvendt vil et konkret eksempel ofte kunne beskrives med underbegreber fra flere inddelingskriterier samtidigt. Fx kan et konkret eksempel på en social indsats godt være både en tidlig indsats, en enkeltindsats og en visiteret indsats samtidig.

KARAKTERISTISKE TRÆK

De karakteristiske træk, som bruges til at udarbejde begrebsdiagrammer og definitioner, kan udformes som attribut-værdi-par (kaldet trækspecifikationer), der tager udgangspunkt i inddelingskriterierne. For hver af underbegreberne indenfor den sammen dimension, kan man identificere et træk i relation til inddelingskriteriet, hvorved det enkelte underbegreb adskiller sig fra de andre begreber i samme dimension. Dermed har man for hvert begreb et attribut-værdi-par. I figur 4 er trækspecifikationerne tilføjet.

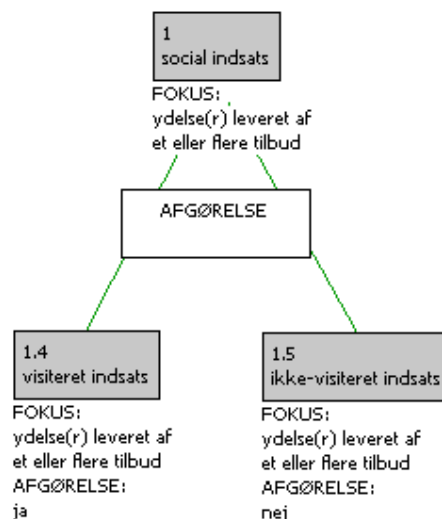

Figur 4. Begrebsdiagram med træspecifikationer.

NEDARVNING AF KARAKTERISTISKE TRÆK

I generiske relationer "arver" hvert underbegreb egenskaberne fra overbegrebet. Dette er en følge af at underbegrebet er en type af overbegrebet. De karakteristiske træk som gælder for *social indsats*, gælder således også for *tidlig indsats*, *enkelt indsats* etc. I figur 5 er givet et eksempel, hvor nedarvning er synliggjort ved, at det karakteristiske træk for overbegrebet er gentaget for underbegreberne.

Normalt gentager man ikke nedarvede egenskaber, hverken i definitioner eller i begrebsdiagrammer. Det ville være meget pladskrævende, og det ville gøre definitionerne unødigt komplicerede og lange. Dette betyder, at når man vil have den fulde betydning af et begreb, så må man kende betydningen af de andre begreber, som det pågældende begreber er relateret til, samt betydningen af disse relationer. (Se også afsnittet "Hvordan læser man definitionen af et begreb".) Af formidlingshensyn kan man dog i visse situationer være tvunget til at synliggøre nedarvede egenskaber.

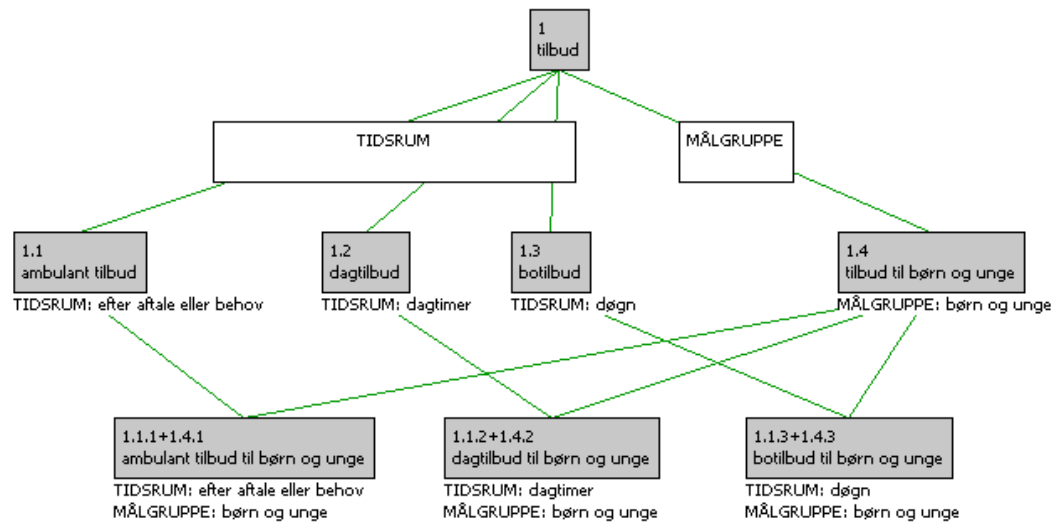
Figur 5. Begrebsdiagram hvor nedarvede træk er medtaget.

POLYHIERARKI

I visse tilfælde kan et underbegreb have mere end ét overbegreb. Dermed arver begrebet også træk fra flere overbegreber. Dette kaldes polyhierarki, fordi

underbegrebet deler træk med begreber fra flere dimensioner (også kaldet hierarkier). Et underbegreb kan kun have relationer til overbegreber med forskellige inddelingskriterier.

I figur 6 deler de nederste tre underbegreber træk fra både hierarkiet under TIDSRUM og MÅLGRUPPE.

Figur 6. Begrebsdiagram med polyhierarki.

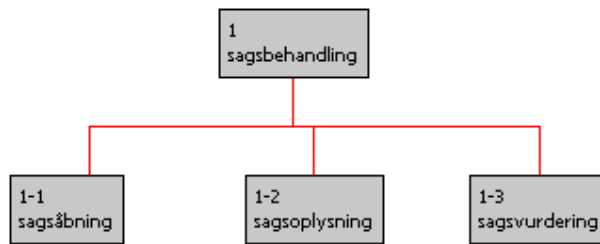
Begreber med polyhierarki får en dobbelt nummerering. Notationen følger samme regler som for andre begreber i generiske relationer. Nummereringen fra de to overbegreber adskilles af et "+". Eventuelle underbegreber til de dobbeltnummererede begreber viderefører kun den ene nummerering for overskuelighedens skyld.

Som det fremgår af figur 6, sætter man ikke inddelingskriterier på begreber i polyhierarki, da det er de samme inddelingskriterier, som gælder for overbegreberne. Til gengæld lister man ofte begge de nedarvede trækspecifikationer, for at tydeliggøre begrebernes indhold og adskillelse.

I figur 6 indgår alle de tre mulige kombinationer af overbegreberne. Det er ikke en fast regel, at man skal synliggøre samtlige logisk mulige kombinationer. Begrebsarbejdet skal kun synliggøre de begreber, som forekommer indenfor det pågældende fagsprog.

DEL-HELHEDSRELATIONER

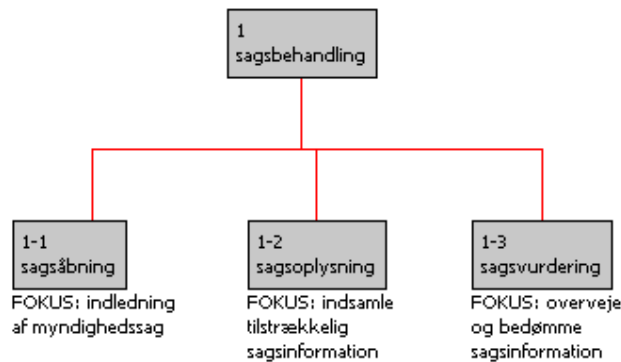
Der eksisterer en del-helhedsrelation mellem to begreber, hvis det ene begreb (kaldet delbegrebet) er en del af det andet begreb (kaldet helhedsbegrebet). Del-helhedsrelationen illustreres i et begrebsdiagram med et rødt rivediagram.

Figur 7. Begrebsdiagram med del-helhedsrelationer.

I figur 7 er begreberne *sagsåbning*, *sagsoplysning* og *sagsvurdering* delbegreber til *sagsbehandling*, dvs. de er dele som indgår i den samlede sagsbehandling. Begreber der indgår i en del-helhedsrelation, har samme nummer som helhedsbegrebet og efterfølgende en fortløbende nummerering adskilt af en bindestreg, jf. figur 7

Ligesom for begreber i generiske relationer kan man angive trækspecifikationer for begreber, der indgår i del-helhedsrelationer. Et eksempel på dette kan ses i figur 8. Bemærk at der ikke er angivet noget inddelingskriterium. Modsat generiske relationer er der heller ikke tale om nedrivning af træk fra overbegrebet. Det er ikke alle de karakteristiske træk der gælder for *sagsbehandling*, som også gælder for fx *sagsoplysning*.

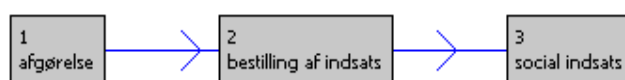

Figur 8. Del-helhedsbegreber med trækspecifikationer.

Der findes flere forskellige typer af del-helhedsrelationer. Fx er del-helhedsrelationen mellem *brød* og *brøds kive* ikke den samme som mellem *pedal* og *cykel*. På listen over begrebsrelationer i bilag 1 er angivet fire forskellige typer af del-helhedsrelationer.

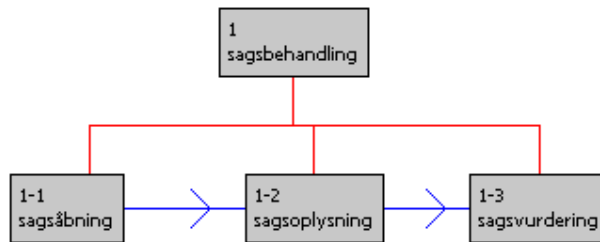
TEMPORALE RELATIONER

Den tredje relationstype er temporale relationer, som bruges til at karakterisere forholdet mellem begreber i et forløb, en proces, el. lign. Der behøves ikke være nogen hierarkisk opbygning mellem begreber i temporale relationer, men man kan tale om forudgående og efterfølgende begreber, og som man kan se i figur 9, kan det samme begreb, her *bestilling af indsats*, både være et efterfølgende og et forudgående begreb, alt efter hvilket begreb, det ses i forhold til. Temporale relationer illustreres i et begrebsdiagram med blå pile.

Figur 9. *Begrebsdiagram med temporale relationer.*

Det er vigtigt ikke at forveksle begreber i temporale relationer med en en-til-en afspejling eller modellering af faktiske forhold, som fx et procesdiagram. Relationerne handler om en betydningsmæssig rækkefølge eller prioritet imellem begreberne. Begreber i temporale relationer kan beskrive en ideel, logisk eller normativ rækkefølge. Begreberne og begrebsrelationerne siger ikke noget om, hvorvidt de ting, som begreberne refererer til, altid kommer i den givne rækkefølge, er tidsmæssigt tæt eller langt fra hinanden, kan gentage hele eller dele af rækkefølgen etc.

Figur 10. *Begrebsdiagram med temporale relationer og del-helhedsrelationer.*

Begreber i temporale relationer kan angive faser i et samlet forløb og dermed også udgør dele af en helhed. De samme begreber kan således godt indgå i flere relation, hvilket man kan se et eksempel på i figur 10.

På listen over begrebsrelationer i bilag 1 er angivet to forskellige typer af temporale relationer.

ASSOCIATIVE RELATIONER

Den sidste type af begrebsrelationer er associative relationer. Den associative relation angiver en mere løs tematisk relation mellem begreberne. Den associative relation illustreres i et begrebsdiagram med en sort forbindelseslinje samt et eller flere ord, der karakteriserer relationen. På forbindelseslinjen vil der ofte være påsat en pil, der angiver i hvilken retning man skal "læse" relationen. Begreber som ikke indgår i hierarkiske relationer gives en selvstændig nummerering. I figur 11 kan man af pilenes retning se, at det er *risikofaktor*, der indvirker på *personvelfærd*, samt at *risikofaktor* og *risikoadfærd* gensidigt påvirker hinanden.

Figur 11. *Begrebsdiagram med associative relationer.*

Fordi associative relationer er en mere løs sammenknytning af begreber, er der også langt flere typer af associative relationer end for nogle af de andre relationer. På listen over begrebsrelationer i bilag 1 er angivet 15 forskellige typer af associative relationer inddelt i tre hovedkategorier.

De 15 typer af associative relationer skal blot give et overblik. I et konkret begrebsdiagram har man sjældent fokus på at identificere typen af den associative

relation, men derimod på at beskrive indholdet af relationen indenfor det konkrete emne som afdækkes.

DEFINITIONER

Udarbejdelsen af definitioner bygger på analysen af begrebernes karakteristiske træk. Identifikationen af karakteristiske træk er også en central del af arbejdet med begrebsdiagrammer. Derfor er der ofte en tæt vekselvirkning imellem arbejdet med hhv. begrebsdiagrammer og definitioner.

DEFINITIONER UD FRA GENERISKE RELATIONER

De mest sammenhængende og konsistente definitioner får man ved at anføre nærmeste overbegreb og dernæst de karakteristiske træk, som adskiller begrebet fra andre sideordnede begreber (de adskillende træk). Dette kan naturligvis kun lade sig gøre for begreber i hierarkiske relationer, dvs. generiske og del-helhedsrelationer.

Som et eksempel kan nævnes definitionen af *mobilitetsnedsættelse*:

[fysisk funktionsnedsættelse](#), der skyldes en begrænsning i et [indvids](#) mulighed for at bevæge sig

Mobilitetsnedsættelse er ifølge definitionen en type af *fysisk funktionsnedsættelse*, og adskiller sig fra sideordnede begreber, som fx *hørenedsættelse* og *synsnedsættelse*, mht. til evnen til at bevæge sig.

DEFINITIONER UD FRA POLYHIERARKISKE RELATIONER

For begreber i polyhierarkiske relationer angives begge overbegreber. Ofte nævnes det fælles overbegreb for at synliggøre sammenhængen. I nedenstående ses et eksempel på definitionen af *dagtilbud til børn og unge*:

[tilbud](#), der både er [dagtilbud](#) og [tilbud til børn og unge](#)

DEFINITIONER UD FRA DEL-HELHEDSRELATIONER

For begreber i del-helhedsrelationer er der ikke et egentligt overbegreb, men her kan man i stedet anføre helhedsbegrebet. Som et eksempel på dette kan nævnes definitionen af *sagsoplysning*:

del af [sagsbehandlingen](#), der består i at indsamle [sagsinformation](#) i det omfang, der er tilstrækkeligt til, at [myndigheden](#) kan træffe en [afgørelse](#)

I nogle tilfælde er et begreb, som indenfor det pågældende emne indgår i en del-helhedsrelation, så bredt eller generelt et begreb, at definitionen ikke kan tage udgangspunkt i helhedsbegrebet. Eksempelvis kan *formål* være et delbegreb som indgår i helhedsbegrebet *socialfaglig metode*, men *formål* kan også indgå i mange andre sammenhænge. Derfor kan definitionen ikke tage udgangspunkt i helhedsbegrebet. I stedet defineres begrebet som en type af et mere abstrakt overbegreb, som det deler en række generelle karakteristiske træk med:

hensigt med en [aktivitet](#)

DEFINITIONER UD FRA ASSOCIATIVE RELATIONER

For begreber, som ikke indgår i hierarkiske relationer, vælger man ofte at definere ud fra samme metode som beskrevet i forrige afsnit. Man definerer begrebet som en type af et mere generelt begreb, som angiver hvilken overordnet ting eller forhold, begrebet er, dvs. deler generelle karakteristisk træk med. Det kan eksempelvis være aktivitet, genstand, faktor, proces el. lign. Oftest anvendes allerede definerede begreber fra begrebssystemer med generelle begreber.

Som adskillende træk kan man angive et karakteristisk træk, som er signifikant for at afgrænse begrebet i forhold til andre begreber indenfor emnet. Ofte kan man for begreber i associative relationer, omdanne en af disse relationer til et tilsvarende karakteristisk træk.

Som eksempel kan nævnes *sagsbehandler*, som står i en associativ relation benævnt "repræsenterer" til *myndighed*, og i en associativ relation benævnt "varetager" til *myndighedssag*. Definitionen bliver derfor som følger:

[person](#), der repræsenterer [myndigheden](#), og som varetager en given [myndighedssag](#)

GENERELT OM DEFINITIONER

Den metode til udarbejdelse af definitioner, som er beskrevet i de ovenstående afsnit, kaldes for analysemetoden. Metoden er den foretrukne blandt terminologer, og det er også den, som er beskrevet i ISO-standarderne. Metoden er den mest hensigtsmæssige, fordi den er systematisk og retter fokus mod de afgørende elementer ved begrebet, nemlig de adskillende træk. Erfaringen viser også, at hvis man ønsker at koordinere terminologier på tværs af forskellige emneområder, så er metoden den bedste vej til at sikre ensartethed og overensstemmelse.

Definitionsmetoder baseret på at opliste eksempler eller bestanddele frarådes. Definitioner baseret på disse metoder, er sjældent særligt oplysende, hvis man ikke allerede er bekendt med emnet.

KOMMENTARER

I nogle tilfælde kan der være særlige omstændigheder, der nødvendiggør supplerende oplysninger til definitionen. Disse oplysninger lægges i givet fald i et efterfølgende kommentarfelt. Som et eksempel kan nævnes definition og kommentar til *sagsdokumentation*:

Definition: kompleks af [sagsinformationer](#) samlet til dokumentation af en [myndighedssag](#)

Kommentar: Sagsdokumentationen bør i videst muligt omfang afspejle alle aspekter af sagsindsigten, som er relevant for sagens afgørelse

I kommentarfeltet kan indgå uddybende bemærkninger til forståelse af definitionen eller til afgrænsning i forhold til beslægtede begreber. Der kan også indgå typiske eller specifikke eksempler samt kommentarer, der relaterer sig til anvendelsen af begrebet indenfor et særligt afgrænset område.

REGLER FOR DEFINITIONER

Der findes en række regler, som definitioner så vidt muligt skal leve op til:

- Definitioner skal være præcise og afstemt efter hinanden. Dette understøtter man gennem udarbejdelsen af begrebsdiagrammer sideløbende med definitionsarbejdet.
- Definitioner skal være så korte og enkle som muligt. Derfor omfatter de ikke flere uddybende sætninger.
- Definitionen skal ideelt set kunne erstatte fagudtrykket, der hvor det optræder. Derfor begynder definitioner altid med lille begyndelsesbogstav og afsluttes uden punktum.
- De ord, som anvendes i definitionen, skal enten være almindeligt kendte blandt målgruppen eller defineret andetsteds i begrebsdatabasen.
- Definitionen må ikke være for bred. Dvs. den må ikke indeholde så få træk, at definitionen kommer til at omfatte mere end det tiltænkte.
- Omvendt må definitionen heller ikke være for snæver. Dvs. den må ikke indeholde så mange træk, at definitionen kommer til at omfatte mindre end det tiltænkte.
- Definitioner må heller ikke være cirkulære.

FAGUDTRYK

Inden for et fagområde kan der forekomme flere fagudtryk, som refererer til det samme begreb (synonymer). Det vil i givet fald være hensigtsmæssigt at prioritere mellem synonymerne, fx ved at vælge et fagudtryk som det foretrukne.

Ligesom for definitionerne, er der også en række regler for valg eller udarbejdelse af fagudtryk. Disse regler kan ofte være konkurrerende, og det kan derfor være vanskeligt at honorere alle regler samtidigt.

- Fagudtryk skal være passende, dvs. termen skal anvende gængse udtryk og overholde almindelige konventioner indenfor fagområdet.
- Fagudtryk skal være selvforklarende, dvs. fagudtryk kan afspejle karakteristiske træk, således at man får et helt eller delvist indtryk af definitionen alene ud fra fagudtrykket.
- Fagudtryk skal være systemrigtige, dvs. fagudtryk skal være afstemt og koordineret indenfor det pågældende fagområde og skal være udformet i overensstemmelse med begrebssystemet.
- Fagudtryk skal være korte, men præcise.
- Fagudtryk skal være grammatisk korrekte.

HVORDAN LÆSER MAN DEFINITIONEN AF ET BEGREB

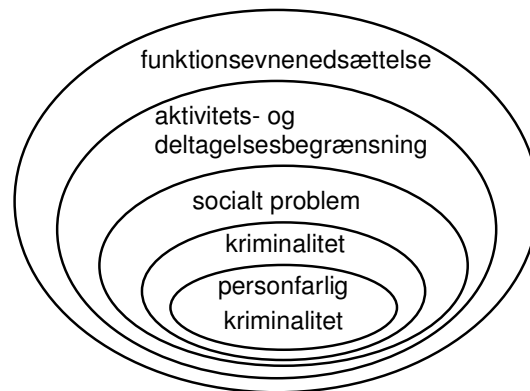
Som det fremgår af ovenstående, er der en nær sammenhæng mellem definitionen af begreber og begrebsdiagrammerne. Det er på baggrund af de karakteristiske træk og de begrebsrelationer, som diagrammet afdækker, at man finder den struktur og det indhold, som er afspejlet i definitionerne. Når man læser definitionerne af begreberne, er det derfor vigtigt, at gøre det i sammenhæng med begrebssystemet for det pågældende emne.

Hvis ikke man er bevidst om hvilke andre begreber, det pågældende begreb adskiller sig fra, og hvilke begreber det relaterer sig til og med hvilke relationstyper, så får man ikke den fulde betydning med, selvom man læser definitionen grundigt.

Dette gælder i særlig høj grad for begreber i generiske relationer. På grund af reglen om nedarvning af træk, er det især vigtig for disse begreber at være opmærksom på hele det hierarki, hvori begrebet indgår. Nedenstående eksempel er definitionen af *personfarlig kriminalitet*:

[kriminalitet](#), der påfører eller risikerer at påføre et andet [individ](#) mén

Definitionen kan virke lidt "tynd", hvis ikke man er opmærksom på, at *personfarlig kriminalitet* er en type af *kriminalitet*, der igen er en type af *socialt problem* osv. For at få den fulde betydning skal man være opmærksom på hele hierarkiet, dvs. både de sideordnede begreber, som *personfarlig kriminalitet* adskiller sig fra, og de overordnede begreber, som *personfarlig kriminalitet* er en type af. Fx har *kriminalitet* fire niveauer af overbegreber over sig, jf. figur 12.

Figur 12. Betydningsmæssige kontekst for begrebet *personfarlig kriminalitet*.

Sætter man definitionen af *kriminalitet* ind i definitionen af *personfarlig kriminalitet* bliver ordlyden således:

[socialt problem](#), hvor et [individ](#) begår en strafbar handling, der påfører eller risikerer at påføre et andet [individ](#) mén

Principielt kan man i ovenstående indsætte definitionen af *socialt problem*, og heri igen definitionen af *aktivitets- og deltagelsesbegrænsning* og til sidst *funktionsevnenedsættelse*.

BILAG 1 – LISTE OVER BEGREBSRELATIONER

